

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitised at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text.
This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

Martha Ed 14

DAGNY

TIDNING FÖR
 SVENSKA
 KVINNORÖRELSEN

UTGIFVEN GENOM FREDRIKA-BREMER-FÖRBUNDET AF FÖRENINGEN DAGNY

Nr 42.

Stockholm den 16 Oktober 1913

6:e årg.

<p>Prenumerationspris: $\frac{1}{2}$ år . . kr. 4: 50 $\frac{1}{2}$ år . . kr. 2: 50 $\frac{3}{4}$ " " " 3: 50 $\frac{1}{4}$ " " " 1: 25 Lösnummer 10 öre. Prenumeration sker såväl i landsorten som i Stockholm å närmaste postanstalt eller bokhandel.</p>	<p>Redaktion: Klarabergsgatan 48, två tr. Telefoner: Allm. 63 53. Riks- 122 85. Utgifningstid hvarje torsdag.</p>	<p>Redaktör o. ansvarig utgivare: ELLEN KLEMAN. Mottagningstid: kl. 11—12. Sthlm 1913, F. Englund's Boktr.</p>	<p>Expedition och Annonskontor: Klarabergsgatan 48, två tr. Post- och telegrafadress: DAGNY, Stockholm.</p>	<p>Annonspris: 15 öre per mm. Enkel spaltbredd 50 mm. Marginalannons under texten 15 mm:s höjd per gång 10: — Rabatt: 5 ggr 5 %, 10 ggr 10 %, 20 ggr 20 %, 50 ggr 25 %. Annons bör vara inlämnad senast måndag f. m.</p>
--	---	---	---	--

Sigrid Blomberg — femtio år.

”Das schönste Glück, die Kunst” —. Den som dlikt Sigrid Blomberg kan prägla ut sin själs rikedom i fullödiga konstverk har helt visst, hvad som än ligger bakom af sökande och af kval, nått fram till något af det skönaste i lifvet.

Vägen, som leder dit, kan gestalta sig mycket olika för olika konstnärnaturer. Sigrid Blomberg hör till dem, som sent vaknat till medvetande om sin kallelse, men då så mycket intensivare gripits af den. Då hon vid några och tjugu år från sitt hem i Småland först kom upp till Stockholm, var det för att utbilda sig i träskärning — en konst, hvare hennes gestaltungsdrift redan tidigt sökt sig utlopp och som hon på egen hand hunnit långt i. Snart gjorde sig dock hennes anlag gällande med en styrka, som föranledde att hon på sina lärares inrådan utbytte Tekniska skolan mot Konstakademien för att efter sju års studier, dels där, dels i Dresden, framträda som färdig konstnär. Hennes första arbete var en stor altargrupp, utförd för Oskarshamns kyrka. Året därpå, 1899, skapade hon det verk som hittills starkast och klarast bär prägeln af hennes personlighet: Bebådelsen.

Det är ej meningen med dessa rader att ge någon öfversikt öfver Sigrid Blombergs konstnärliga verksamhet, så mycket mindre som den redan i första

årgången af denna tidning tecknats i sina hufvuddrag af fullt kompetent hand. Det må dock vara tillåtet att i detta sammanhang beklaga konstnärinnans allt för långt drifna motvilja mot att utställa. Obenägenheten härför samverkar med arten af hennes för stora och monumentala uppgifter lagda konstnärskap till att göra hennes verk bokstafligen svåråtkomliga och därigenom i många fall allt för litet kända. Sök upp altargruppen i Oskarshamn, Röhsska grafmonumentet och Viktor Rydbergs sarkofag i Göteborg, dopfonten här i Vasakyrkan, bysterna af konungen och drottningen på Trelleborg—Sassnitzfärjorna! För att ej tala om alla porträtt — byster och reliefer — i enskild ägo.

I den stora utställningen i Konstakademien för något öfver ett år sedan deltog emellertid Sigrid Blomberg med ett nytt verk, en marmorstaty, som hon kallat Bönen. I linjernas höga enkelhet, i de sammanknäppta händernas på en gång intensiva och behärskade uttryck ger denna bild ännu ett starkt vittnesbörd om konstnärinnans personliga egenart. Den har utförts på uppdrag af samfundet Edelweiss och har tills vidare sin plats i den permanenta utställningen af kyrklig konst vid Birger Jarlsgatan.

Bönen har liksom ett flertal af Sigrid Blombergs andra verk huggits i marmor i Florens. Det var år 1900, då Bebådelsen för att intaga sin nuvarande plats på Nationalmuseum skulle utföras i det ädla materialet, som Sigrid Blomberg första gången styrde kosan till Italien. Då stannade hon kvar ett helt år och vann en förtrogenhet med konstskatter, med land och folk, som kommit henne till godo, då hon sedermera upprepade gånger haft anledning till nya vallfärder och fått vederkvicka öga och själ med Bargellons renässansskulpturer, med Term-museets antiker, med Campagnans akveduktlinjer och blåa berg.

Ingen som känner Sigrid Blomberg kan dock misstänka henne för någon önskan att blifva bofast i Italien. Med alla sitt hjärtas rottrådar hänger hon fast vid Sverige och svensk natur. Uppvuxen på landet, på fädernegården Skärshult, dit hennes längtan gick under skolterminerna i Kalmar, har hon under alla sina Stockholmsår gått och burit på en önskan, som vuxit sig allt starkare och starkare: önskan att bygga sig en egen stuga ute i en vacker bygd. Den drömmen blef häromåret verklighet. Och med den praktiska förmåga, som är en sida af hennes rika och lyckliga natur, för hvilken allt faller sig lätt, har hon skapat sig ett sommarhem, tillräckligt långt från Stockholm, att vara fullt landtligt, och på samma gång tillräckligt nära, att vara åtkomligt på någon timme; ett förtjusande sommarhem, där allt är lugnt och enkelt vackert i form, i färg och proportioner, där rosorna blomma och utsikten är fri och vid.

Sigrid Blombergs sommarhem står på ett sällsamt sätt i sammanhang med den senaste skapelsen af hennes konst. Det var på pingstaftonen i våras ett år sen som vi — tre af hennes vänner och värdinnan själf — sutto tillsammans kring brasan, som flammade i den vackra öppna spiseln. Då brasan började sjunka ihop och det hvita månskenet föll in genom fönstrets små rutor öfver spiselmurens hvälfda nisch, formade sig en af de glödande bränderna till en gestalt, som ej var att taga miste på. Det var en drottninglik madonna med barnet ej i famnen utan buret på skuldran, med rak krona på hufvudet och en mantel som föll i långa lysande veck. Ju mer elden genomglödgade bilden dess vackrare blef den, tills den med ens föll tillsammans och var borta.

Vi hade alla gripits af en högtidlig stämning, och ingen af oss kunde förgäta den underbara synen i härdens glöd. Men konstnärinnans fantasi hade den helt fångat, och i hennes skissateljé där ute stod eldens madonna upp på nytt i klarare linjer och fastare form, men med den första synens hela tjusning bevarad. Och när månskenet nu faller in öfver nischen i spiselmuren, som ej längre står tom, smeker det madonnans fina gestalt, hennes lilla allvarliga hufvud under den tätt slutande kronan och barnet, som hon bär på skuldran.

Jag vet ej om Sigrid Blomberg kan förmå sig att utställa madonnan. Jag vet blott, att hennes önskan är att kunna utföra bilden i större skala och i trä. Och det är en af de uppgifter, som vi nu önska henne lycka till att få lösa — en, ty hon står midt i full verksamhet och ännu vänta vi mycket af hennes sällsynt djuptgående och besjälade konst.

Sigrid Leijonhufvud.

Från världens rösträttsfält.

I Jus Suffragii för den 1 oktober nämnes såsom "månadens händelse" den högst betydelsefulla omständigheten att "kvinnor" för första gången i Hollands historia omnämnas i ett trontal. Vid de holländska generalstaternas öppnande tillkännagaf drottningen i sitt tal, att en grundlagsändring förberedes, hvari förslag skall framkomma om beredandet af allmän rösträtt åt Hollands män och om "borttagandet af de konstitutionella hindren för meddelande af rösträtt åt kvinnor".

Dr Aletta Jacobs påpekar, att detta i och för sig icke bevisar, att den allmänna rösträtten skall utsträckas till kvinnorna, men att de holländska suffragisterna nu måste försöka att få mera och *å s t a d k o m m a* mera än hvad drottningens trontal lofvar..

Och vi veta, att den förutvarande konservativa regeringen i Holland i februari i år ansåg, att en författningsändring i rösträtts-hänseende var behöflig, men att den för att icke göra ändringen alltför vidlyftig och skrämmande föreslog utsträckning af rösträtten till flera män med fortfarande uteslutande af alla kvinnor. Vi veta, att kvinnorna kände en "sjudande indignation" öfver detta regering-

ens förfarande och att de gånvo sin harm luft genom det stora protestmötet i Haag den 4 maj. med talare, förutom kvinnor, från de trenne liberala och socialdemokratiska partierna, och där en enhällig resolution antogs mot det reaktionära regeringsförslaget, hvilket "genom att förklara kvinnorna — männens jämlikar i socialt och ekonomiskt hänseende — för politiskt underlägsna, ställer sig okunnigt om den rörelse bland holländska kvinnor, som, levande och växande, kommer dem att begära sin frigörelse." Vi veta, att valen den 17 och 24 juni resulterade i en lysande seger för de liberala och socialdemokratiska partierna, och vi veta hvad konseljpresidenten i den nya regeringen svarade de båda kvinnor, som till honom framlämnade ett öppet bref, hvilket gaf uttryck åt kvinnornas missnöjda undran öfver att ej trontalet innehöll något löfte om likställighet mellan kvinnor och män utan blott det sväfvande uttalandet, att samtidigt med rösträtt för alla män bör det författningsenliga hindret för kvinnans rösträtt aflägnas. — Han gaf kvinnorna den upplysningen, att lagstiftande makten enligt den påtänkta grundlagsändringen skulle "bli i tillfälle att gifva kvinnorna rösträtt". Således en positiv rättighet i stället för ett blott negativt undanröjande af ett hinder, om regeringen vill begagna sig därpå.

Det återstår att se om den anser det lämpligt eller rådligt att taga steget fullt ut eller om dr Aletta Jacobs har rätt, då hon i septembernumret af "Jus Suffragii" nog så missmodigt uttalar sin öfvertygelse om att den eventuella blifvande regeringen icke komme att ställa sig solidarisk med kvinnornas rösträttskraf.

För min del hoppas jag innerligt, att dr Jacobs' septembermissmod må komma på skam och hennes oktoberförhoppningar gå i fullbordan; det kan gå så, ty det har inträffat på annat håll.

I augusti skref fru Briet Asmundsson från Island och uttryckte sitt beklagande öfver att denna gång blott ha dåliga nyheter att meddela. Äfven på Island hade man ansett det nödigt att skrida till författningsändring, och år 1911 gick förslaget, hvori äfven allmän rösträtt åt kvinnor inbegreps, igenom i altinget med stor majoritet.

För att en grundlagsändring skall bli giltig fordras på Island som i dess moderland Danmark att riksdagen skall upplösas och att den nyvalda riksdagen skall besluta i likhet med den gamla. Men under altinget 1912 kom grundlagsändringen icke till behandling, och fru Asmundsson ansåg att frågan ej heller skulle komma före under 1913.

"Icke på grund af någon motvilja mot att ge kvinnorna rösträtt, ty förslaget därom skulle ha fått majoritet nu som 1911", skrifver hon, "men grund af andra politiska förhållanden".

Men fru Briet Asmundssons förutsägelse, att förslaget icke skulle komma under behandling år 1913, slog dessbättre icke in.

På kongressen i Budapest meddelades den goda underrättelsen, att isländska regeringen betalade resan för de isländska delegerade, fru Asmundsson och hennes dotter, ehuru regeringen för att kunna göra detta måste låta postångaren göra en resa mindre mellan Island och Danmark.

Nu kommer underrättelsen, att altinget stadfästade beslutet om den grundlagsändring, som ger kvinnor lika rösträtt med män. Som ofvan sades, gick samma grundlagsändring igenom år 1911, hvadan nu beslutet fattats för den nödvändiga andra gången. Beslutet skall underställas konungen af Danmark och af ministern för Island framläggas i statsrådet. Men emedan det är föga troligt, att konung Christian X vägrar att sanktionera lagen, få vi väl hälsa Island som nästa nya landvinning för kvinnornas politiska frihet.

Ellen Wester.

Till Sveriges kvinnor!

ett framträdande drag i tidsutvecklingen är kvinnornas sträfvan att uppnå samma medborgerliga rättigheter som männen. Framtiden kommer att anse denna rätt så naturlig, att den får svårt att förstå, hvilka invändningar som kunnat göras. Motståndet mot denna sträfvan, i hvilken alla kulturfolks kvinnor taga del, kommer att visa sig fåfångt. Ju högre ett lands kultur står, dess enigare begära kvinnorna sin rätt, och dess snabbare bevilja männen den. I vårt gamla Europa inta de nordiska länderna den främsta platsen i afseende på kvinnornas rösträttsfråga. Målet är uppnått i Finland och Norge och ligger inom nära räckhåll i Danmark. Dock ha dessa länders kvinnor icke arbetat för sin sak så länge, så målmedvetet och så enigt som de svenska kvinnorna. Ej mindre än 67 petitioner ha från kvinnorna öfverlämnats till regering och riksdag. 26 motioner ha väckts i frågan, och 1912 framlade regeringen en kungl. proposition om rösträtt och valbarhet för kvinnor på samma villkor som för män, hvilken antogs af Andra kammaren.

Mot rättvisan i kvinnornas kraf har ingen invändning kunnat göras. Att kvinnorna ha samma rätt som männen att tillvarataga sina egna intressen torde ej heller kunna motsägas. Också är det obestridligen till gagn för det allmänna bästa att antalet af de medborgare, som känna sitt samhälleliga ansvar för det egna folkets utveckling, ökas. Att mäns och kvinnors gemensamma intressesfär vidgas, är lyckligt för förhållandet mellan män och kvinnor i allmänhet, och alldeles särskildt för hustruns ställning till mannen och moderns till sonen.

Då inga verkliga motskäl mot kvinnornas fulla medborgarskap kunna uppställas, ha motståndarna förskansat sig bakom påståendet, att kvinnorna själfva icke önska denna rätt och detta ansvar. För att gifva Sveriges kvinnor tillfälle att motbevisa detta, har Landsföreningen för kvinnans politiska rösträtt genom sina lokalföreningar utsändt opinionslistor öfver hela landet. Hvarje kvinna, som vill sitt lands väl, sitt köns höjande och släktets välfärd, bör därför med sitt namn underskrifva kvinnornas opinionsyttring för politisk rösträtt och valbarhet.

Landsföreningen för kvinnans politiska rösträtt.

Natalie Zahles Liv og Virksomhed.

Nogle Mindeord.

Af *Henriette Skram.*

II.

Just paa denne Tid vor Grundtvigs Livssyn og Skoletanker begyndte at trænge igennem og havde vakt Opmærksomhed ogsaa udenfor hans nærmeste Tilhængeres Kredse. En Pigeskole, Danekvindeskolen, stiftet af den ansete Bestyrer for en Drengeskole, Professor Mariboe, men ledet af den ualmindelig varmhjertede, begejstrede og talentfulde Frøken Susette Dalgas, blev den første højere Skole her i Landet, der byggedes paa og bares oppe af Grundtvigs kirkelige og folkelige (nationale) Livssyn. Jeg, der skriver disse Linjer, kan tale med herom, da jeg fra mit 7ende til mit 12te Aar var Barn i denne Skole; en forunderlig Poesi bredte sig over Livet og Arbejdet i Susette Dalgas's lille Rige. Salmesangen, Fædrelandssangen, Sagafortællingen, Modersmaalets Læsning, Arbejdet og Legen, alt var præget af Glæde, ikke en forkælende, opstillet Barnagtighedens Pjatten, men en ægte, ærlig Arbejdet Glæde, parret med en Styrke i Viljen til at naa frem, en Alvor i Kravet, som den Gang var ukendte Faktorer i Skolelivet. Om Susette Dalgas havde formaet at bevare sin Friskhed, og om hun havde haft pædagogisk Indsigt og Interesse til i Længden at lede sin Skole frem paa denne Vis, er vel et Spørgsmaal; hun blev ikke sat paa denne Prøve, idet Skolen hævedes ved hendes Ægteskab med Professor Mariboe, og dens ikke særlig talrige Elever spredtes til forskellige Sider. Hovedmængden optoges dog i Frk. Zahles Skole, hvor den nærmest fremkaldte en Art Revolution. Frk. Zahle stod paa dette Tidspunkt uden dybere Kendskab til de grundtvigske Kirke- og Skoletanker; disse var endnu ikke naaet til de højere Bourgeoisiekredse, i hvilke hun mest færdedes; men interessant er det at kunne paapege, at mange af Grundtvigs bedste pædagogiske Ideer, hende selv uafvidende, foresvævede hende og førtes ind i hendes Skolegerning, uden at hun var sig sin Aandsbeslægtethed med ham bevidst; snarere stod hun vel, som Datidens "finere" Kredse i det hele gjorde det, noget skeptisk, køligt afvisende over for ham og hans Indflydelse. Nu fik hun begges Magt at føle: Vi nyoptagne "Danekvinder" kunde til en Begyndelse ikke finde os i den større Regelmæssighed og Lovbundethed i vor nye Skole, og paa ægte Børnevis maatte vi lægge vor Troskab og vor Kærlighed til vor gamle Skolebestyrerinde for Dagen gennem en udpræget Uvillighed over for vor ny. Hun, der da stod som sin egen Skoles beundrede og elskede Midtpunkt, maatte Dag for Dag føle, at over for Susette Dalgas's Elever slog hun ikke til; hvad hun bød os forekom os fattigt: vi tydede hendes Mildhed som

Gcnom ett förbiseende kom fröken Zahles födelseår att ej blifva utsatt i artikeln i förra veckans nummer. Hon föddes den 11 juni 1827.

Det porträtt af fröken Zahle vi i samma nummer hade nöjet reproducera var taget af Julie Laurberg & Gad, Köbenhavn.

Svagthed, hendes Strenghed som Tyranni, og hun, der var mere fintmærkende end de fleste, led mer end det kan forstaas af dem, der ikke har følt et varmt Hjertes hele Kærlighed forsmaaet og ringeagtet. Det var en Kamp for hende, og Dag for Dag tog hun den op, i Haab og i Bøn. Aldrig miskendte hun den Følelse, der laa bag al vor barnlige Trods og Opposition, aldrig underkendte hun den Dannelse og Udvikling, vi bragte med fra vor tidligere Skole. Hun søgte Susette Dalgas, forhandlede med hende, forstod hendes Arbejde, søgte ind til selve "Mesterens" Tanker, fik dem kære, lærte at se, hvor meget der af hendes eget Væsen var beslægtet med hans, lærte at følge og tjene hans Tanker — men altid paa sin egen selvstændige ejendommelige Vis. Os fjendtligsindede Børn besejrede hun; instinktmæssig forstod vi hendes Finhed i Følelsen, hendes Storhed i Dommen; ikke faa af os stod i dybeste og bedste Forstand afvæbnede og ydmygede over for hende, vi havde set ned paa, og "inden Aaret var omme", havde hun os for sin Fod, og vi blev hende tro i Livet. Mer og mer søgte nu Frk. Zahle sine Lærerkrafter, særlig da i Historie og Modersmaalet, i de grundtvigske Kredse; inderligere och inderligere sluttede hun sig til Grundtvigs Menighed og førte det bedste af den store Skjalds og Forkynders Tanker ud i Livet. Men hendes uvisnelige Ære er det, at hun under alt dette aldrig opgav sin Selvstændighed; aldrig lod hun sig af en Stemningsbølge rive hen til umodne Beslutninger, selv ikke da hun kom til at staa i hjerteligt Venskab og fortroligt Samarbejde med den danske Højskoles ypperste Mænd, som Schrøder i Askov, Nørregaard og Baagøe i Testrup, Trier i Vallekilde, altid sejrede hendes Besindighed og hendes sunde, naturlige praktiske Sans. Om ikke paa anden Vis, saa har Frk. Zahle gjort sig fortjent til sit ærefulde Omdømme og det danske Folks Taknemmelighed gennem sin i Sandhed geniale Afpassen af Grundtvigs Skoleidealer efter Tidens og Slægtens Tarv, hun har forstaat at tjene hans skønneste Tanker uden at blive Træl af hans — eller vel rettere af hans Disciples Ensidighed og Overdrivelser.

"Invasionen i 1854" af Danekvindeskolens Elever, der til en Begyndelse voldte hende saa stor Bekymring, saa hun senere hen til som en af de lykkeligste Begivenheder i sit Skoleliv: trøstigt arbejdede hun videre, og Led efter Led føjede hun til i sine Bestræbelsers store Kæde for den Skole, hun levede og aandede i. Glæde i Arbejdet, Skønhed og Hygge i Skolestuen skulde være det raadende; hun skabte Klasselærerindernes I:Klasse moderens nu uundværlige Stab i den store Skole, der vel arbejdede som en Enhed, men der omfattede mange smaa Skoler, I:Klasser, inden for sine Mure; hun inspirerede sin Lærerkreds til Glæde i Arbejdet og Stolthed over deres Kald som Opdragere og som Barnets Venner. Hun løftede og højnede dem alle gennem de Krav, hun stillede til dem, ved sin Tro paa deres Begejstring og Inderlighed; hun fik den lille Piges Skoletid forlænget ud over Barnealderen ved at lægge to Ungdomsklasser til Barneskolen, længe før det tillodes de unge Piger at underkaste sig de samme afsluttende Eksaminer (Præliminær- og Studenter-

Pellerins Växt-Margarin

ersätter det finaste mejerismör.

eksamen) som de unge Mænd, og hun har haft en væsentlig Del af Æren for, at disse Eksaminer overhovedet blev tilgængelige for Kvinden. Hun slap aldrig sin første Kærlighed, "Lærerindeuddannelsen", af Syne; ved Siden af Privatlærerindeskolen oprettede hun en Skole til Uddannelse af Folkeskolelærere, der bestod, indtil den efter Loven af 1894 omdannedes til et Privatseminarium, i Forbindelse med hvilket tillige oprettedes en Øvelses- og Iagttagelses Barneskole for Seminarieeleverne. Hun var den første Skolebestyrerinde her i Landet, der indførte Gymnastik (efter svensk Forbillede) i Pigeskolen, hendes Skole var den første, i hvilken der undervistes i Sundhedslære, og da hun 1877 skred til det Vovestykke at opføre sin egen Skolebygning, kunde hun i denne muliggøre en Del af de Tanker, om "Kvindens Værnepligt", hun allerede i 1872 i Bladartikler havde slaaet til Lyd for, ved at oprette en Husholdnings-skole, der senere afløstes af Skolekøkkenundervisningen, som nu er et obligatorisk Fag i Aldersklassen fra 14-15 Aar.

Naturligvis kunde ikke all disse Maal være naaet af hende selv, endnu mindre, hvad Tilfældet har været, var blevet efterfulgt hele Landet over, hvis ikke "Tiden" havde været inde til Forstaaelsen af det berettigede i Kvindens Krav om i aandelig Henseende at blive hulpet frem til at blive Mandens jævnbyrdige; men at vi i Danmark vist i forholdsvis ringe Grad har lidt under Overgangstidens Overdrivelser og Udskejelser, at vi i saa høj Grad er blevet forskaanet for den ydre Kvindeemancipations Vildskuud og tøjlesløse Overgreb, som andetsteds har skæmmet Frigørelsesbestræbelserne, det erkendes nu sikkert af hver kyndig og uhildet Iagttagelse som Frugten af Frk. Zahles faste, sikre og dog stiltfærdige og læmpelige Ledelse af Tidsaandens Bevægelser. Atter og atter har hun i Skrift og Tale hævdet, at hendes Opgave var at arbejde for Kvindens indre Emancipation, for at sætte hende i Stand til at opfylde de Pligter og bruge de Rettigheder, den ydre Emancipation vilde stille til hende eller udruste hende med; — men over alt, hvor det gjaldt at rejse de ydre Krav, har hun holdt sig tilbage; dér maatte andre træde til, og disse andres Arbejde fulgte hun med i ufordulgt Beundring, — men hun var stor nok til at se sin egen Begrænsning, — uden for Skolens Vægge opførte hendes og hendes nærmeste Hjælperes direkte Arbejde. Men aldrig tabte hun sin første Ungdoms Ideal af Syne: at hjælpe Kvinden — om den Lykke skulde times hende, til som Hustru og Moder at skabe et skønt Hjem, hjælpe hende til at forstaa dette som det højeste og største Kald, forstaa det i hele dets Alvor, Ædelhed og Renhed. Hun, i hvis Liv Mindet om Forældrenes Samliv og Barndomshjemmet i Hvedstrup Præstegaard var som det lønlige Kildespring og sporedes i al hendes bedste Stræben, kunde aldrig trættes af at vidne om, hvilken Indsats af Selvforglemmelse, Offervillighed og Kærlighed, der krævedes af enhver, som dannede Hjem, det være sig nu som Hustru og Moder, eller blot som Datter, Søster, Opdragerinde eller lignende. Hun følte stærkere end de fleste, at det var af de tusend Hjem, at Land og

Folk bæres oppe; at være Tjenerinde for den Ungdom, der skulde skabe og værne om Danmarks Hjem i Hytten som paa Borgen, var hendes hellige Opgave; hun tjente den til sin sidste Stund, og med fuld Sandhed kunde hun endnu i sit sidste Leveaar vidne, at Hovedformaålet i al hendes Virken havde været at fremhjelpe

Hjærtets Renhed, Viljens Styrke.

Baltiska utställningen och kvinnorna.

Till Sveriges kvinnor!

På Baltiska utställningen i Malmö sommaren 1914 skall på en af områdets vackraste platser invid Kronprinsessans rosengata resa sig en kopia af Årsta, Fredrika Bremers hem — under förutsättning att svenska kvinnor bekosta dess uppförande.

Denna efterbildning af det minnesrika Årsta skall i sitt inre gifva en framställning af den svenska kvinnan såsom samhällsmedlem, af hennes arbete inom hem och skola och inom andra områden af den andliga odlingen, samt af hennes insats i det kommunala, sociala och filantropiska arbetet såväl som inom de praktiska yrkena.

Allt detta och mycket mer rörande de svenska kvinnornas mångsidiga och betydelsefulla verksamhet skall belysas medels rikhaltigt och öfverskådligt ordnad statistiskt material, medels grafiska framställningar, fotografier och modeller, rumsinteriörer m. m.

För att få utställningen så omfattande och värdig som möjligt, behöfves en kraftig och energisk samverkan mellan kvinnor på skilda orter och skilda arbetsområden, det behöfves att hela landets kvinnor ställa sig solidariska till uppgiften, att de villigt och med glädje mod påtaga sig de uppoffringar, som äro nödvändiga för dess förverkligande. För att väl utföra denna vår gemensamma sak fordras ej blott arbete och entusiasm utan äfven penningar.

För insamlande af dessa senare hafva flera förslag väckts. Främst att en viss dag skulle bestämmas, då Sveriges kvinnor offrade en skärf för uppförande och inredande af Årsta på Baltiska utställningen. Till denna "offerdag" har utsetts den 16 instundande november. På den dagen för jämt femtio år sedan blef den svenska kvinnan förklarad myndig vid 25 års ålder. Ett värdigt sätt att högtidlighålla dagen vore väl att de svenska kvinnorna då lämnade sina bidrag till att få till stånd den utställning som skall visa, huru Sveriges kvinnor fylla sin uppgift såsom myndiga samhällsmedlemmar.

Huru man tänkt sig planen för ordnandet af denna insamling kommer inom den närmaste tiden att delgifvas, hvarjämte bidrag kunna sändas direkt till Årsta-kommittén, Fredrika-Bremer-Förbundets byrå, Stockholm.

Vidare har framställts förslag att under veckan den 16—22 nov. på olika orter anordnas konserter, teaterföre-

Arbeta för Dagny

genom att gynna dess annonsörer

ställningar o. dyl., hvaraf behållningen tillfaller Årstautställningen.

Vi undertecknade rikta en varm vädjan till Sveriges kvinnor, att de förena sig med oss i vårt arbete och skänka sina bidrag till förverkligande af vårt förslag: uppförande af det nya Årsta, kvinnornas slott på Baltiska utställningen.

För: *Fredrika-Bremer-Förbundet*
Agda Montelius.

Svenska Kvinnornas Nationalförbund
Eva Upmark.

Flick- och Samskoleföreningen
Mathilda Widegren.

Föreningen af kvinnor i statens tjänst
Elin Rheborg.

Föreningen "Svenska Konstnärinnor"
Ida von Schulzenheim.

Föreningen Vaksamhet
Clara Wahlström.

Kvinnoklubben
Hanna Andersson.

Kvinnornas andelsförening Svenska Hem
Ezaline Boheman.

Handarbetets Vänner
Kate Michaelson.

Landsföreningen för kvinnans politiska rösträtt
Anna Whitlock.

Svenska allmänna barnmorskeföreningen
Hanna Qvarzell.

Svenska skolkökslärarinnornas förening
Ida Norrby.

Sveriges folkskolläraryrkesförbund
Anna Ljungberg.

Vita Bandet
Tora Fries.

Notiser.

Kvinnorna och pensionsnämnderna. Sedan Stockholms stadsfullmäktige beslutat indela staden i 30 pensionsdistrikt har öfverståhållareämbetet utnämmt ordförande i pensionsnämnderna. Två kvinnor ha därvid kallats, en till ordförandeplats och en som suppleant: fröken Gertrud af Klintberg till ordförande i 2:dra pensionsdistriktet, fröken Signe Bergman till ordförandesuppleant i 3:dje distriktet. Fröken Bergman har emellertid afsagt sig uppdraget på grund af bristande tid.

Årsta på Baltiska utställningen. Val af medlemmar i "Centralkommittéen för Årsta, svenska kvinnornas utställning", som det officiella namnet lyder på den kommitté som, med hjälp af subkommittéer, skall ordna kvinnornas egen byggnad på Baltiska utställningen, har ägt rum vid sammanträde på Fredrika-Bremer-Förbundets lokal i Stockholm. Kommittén fick följande sammansättning: fru Agda Montelius, ordförande, fru Eva Upmark, vice ordförande, fröken Signe Laurell, sekreterare, fru Lilly Hellström, kassaförvaltare, fröken Maria Cederschiöld, fru Karin Holmgren, fröken B. Hübner, fil. d:r Alexandra Skoglund, fröknarna Ulla Piper, Axianne Thorstensön, Mathilda Widegren och Carin Wästberg.

I en kommitté i utställningsstaden, Malmö, invaldes borgmästarinnan Anna Ahlström, friherrinnan Ellen Cederström, fröken Anna Nilsson, fru Elisabeth Quensel och borgmästarinnan Maria Skytte.

Kvinnorna som politiska medborgare. Guvernören i Washington har till Internationella Rösträttsalliansens sekreterare, Miss Macmillan, gjort ett uttalande angående den kvinnliga rösträttens verkningar i staten Washington, hvilket kan vara af intresse att här återgifva. Han skriver: Till svar på er fråga om resultatet af kvinnornas rösträtt i Washington ber jag att få säga, att kvinnorna här haft rösträtt i två och ett halft år. Jag vet ingen, som varit för denna rätt och som nu är emot den. En stor mängd af dem, som voro emot reformen, ha nu blifvit vänner af den.

Resultatet i Washington har för visso ådagalagt, att statens kvinnor genom att ha fått rösträtt verkligen blifvit till hjälp i offentliga ärenden och ej motsatsen.

Föreningsmeddelande.

Fredrika-Bremer-Förbundets krets i Malmö med omnejd hade onsdagen den 8 okt. sammanträde i Malmö. Ordf., fru Söderström, hälsade de närvarande välkomna med några ord om föreningslivets betydelse för kvinnorna samt lämnade därpå en del meddelanden från förbundsårsmötet. Härpå höll fru Lina Gren-Nilsson ett på intressanta synpunkter rikt föredrag om "Folkskolan som bottenkola". Mötet slöts med ett samkväm.

Till Dagnys läsekrets i landsorten.

Som Dagny önskar vara ett enande band mellan Sveriges kvinnor samt har till sitt mål att tillvarata alla intressen på skilda platser, få vi härmed uppmana våra läsarinna i landsorten att de, för att underlätta denna vår uppgift, ville till tidningens redaktion insända sådana notiser, som utöfver lokalintresset innehålla saker af vikt för kvinnorörelsen i dess helhet.

Arbeta för namninsamlingen!

Insänd litteratur.

Albert Bonniers förlag, Stockholm: Lille Benjamin. En prästgårdshistoria. Roman af *K. G. Ossian-Nilsson*. — Af jord är du kommen. En bonderoman af *Carl Larsson i By*. — Timmerdalen. En historia om kultur. I. Bondefolk. Af *Martin Koch*. — Allvarsstunder. Religiösa tanke- och lifsbilder framställda för barn af *Emilia Fogelklou*. Andra delen. — Kärlek. Dikter af *Gustaf Ullman*. — Facklor i stormen. Dikter af *Anders Österling*. — Tio minuters morgongymnastik för bibehållande af vigör och spänstighet. Af *Boo Kullberg* och *Sixten Anderson*. — Evangelisk förkunnelse. En lifsfråga för kyrka och folk. Homiletik af *J. J. Jansen*. Öfvers. från norska originalets andra genomsedda upplaga af *Elise Adelsköld*.

Det är nu öfver 40 år sedan den första vid fabriken tillverkade symaskinen lämnade Husqvarna och under hela denna tid har fabriken ej lämnat någon möda ospard eller skytt några kostnader, då det gällt att fullkomna fabrikatet samt alltid följt med sin tid och tillämpat alla de uppfinningar och verkliga förbättringar, som under årens lopp framkommit inom symaskinsindustrien. Resultatet har också blifvit att

Husqvarna Symaskiner

numera räknas bland de främsta, som frambringas. De tillverkas i flera typer och utföranden, så att de kunna erhållas efter hvars och ens behof samt säljas såväl kontant som på förmånliga afbetalningsvillkor.

Frågor och svar.

Hvar kan man prenumerera på Dagny?

I landets alla postanstalter och boklädor kan man beställa huru många ex. som helst.

Skall man alltid prenumerera å dessa ställen?

Ja, ifall man önskar endast 1, 2, 3 eller 4 ex. skall man alltid göra det.

Hvad kostar Dagny i postanstalter och boklädor?

Dagnys postprenumerations- och boklädspris är kr. 4:50 för $\frac{1}{4}$, 2:50 för $\frac{1}{2}$, och 1:25 för $\frac{1}{4}$ år.

Hvilka villkor erhålla prenumerantsamlare å Dagny?

Den, som samlar minst 5 prenumeranter, erhåller en provision af kr. 1:— för hvarje helårs-, 50 öre för hvarje halfårs- och 20 öre för hvarje kvartalsprenumerant.

Huru skall man förfara för denna provisions erhållande?

Sedan man samlat minst 5 prenumeranter, går man tillväga på ett af följande sätt:

- 1) **Antingen:** Genom insändandet af prenumerationsafgiften med afdrag af provisionen beställer man det behöfliga antalet ex. (hur många som helst, men alltid minst 5) direkt från Dagnys exp., Stockholm, som under samlarens adress i ett och samma paket sänder alla beställda ex. Samlaren har då att ombesörja utdelningen till de samlade prenumeranterna.
- 2) **Eller:** Man prenumererar å närmaste postkontor (ej annorstädes) för de samlade prenumeranterna, detta under hvars och ens adress, begär kvitto å samtliga erlagda afgifter, tillställer oss detta kvitto, då vi omgående pr postanvisning sända samlaren den stadgade provisionen.

Hvar, och till hvilket pris kan man nummervis lösa Dagny?

I Stockholms tidningskontor och cigarraffärer samt hos Dagnys kommissionärer i landsorten. Pris 10 öre pr nummer.

Alla skrivelser rörande expeditionen adresseras:

**DAGNYS EXPEDITION,
STOCKHOLM.**

PLATSSÖKANDE.

(Platssökande få sina annonser införda i Dagny för halfva priset eller 7½ öre pr mm.)

Glad elementarbildad småländska

önskar plats i familj (helst Stockholm). Har genomgått Cronius hushållsskola samt Fr. Karin Egnér's sskola. Svar: Postfack 5, Ryd.

Frisk o. hurtig småskollärarinna

önskar under julferierna, 1 dec.—15 febr., mot fritt vivre plats i god familj, helst i Norrland, Dalarne eller närheten af Sthlm. att läsa med nybörjare, som skrifbiträde eller som husmoders hjälp. Svar emotses tacksamt af "Värmländska", Värmlandsbro p. r.

Lärrarinna,

som genomgått 2-årig kurs vid Priv. Högre lärrarinnesem. önskar plats i skola eller hem. Gärna utomlands. Goda rek. finnas. Svar snarast till "23 år". Runhällen p. r.

Landtbrukaredotter

af god familj med intresse för husliga sysslor önskar plats i godt hem där tillfälle gifves för ökad utbildning. Svar till "Hösten 1913", Avenyen 7, Göteborg.

20-årig,

bättre flicka önskar plats att som medlem af familj hjälpa till med förekommande hushållsgöromål. Någon lön önskas! Svar under sign. »A. S.» Marielund, Gnosjö.

Ung flicka

med sex års vana vid kontorsgöromål och kunnig i tyska språket (vistats ett år utomlands) söker plats. Betyg och ref. finnas. Svar till »Dirgni», Båstad p. r.

En 23-årig flicka

önskar plats helst som barnfröken eller att sköta äldre herre eller dam. Är något kunnig i sjukvård samt husliga sysslor. Svar till »Helst på landet». Postk. Viktoriag. Gtbg.

Kvinnlig sjukgymnast,

som under somrarna har anställning vid badort, önskar dylikt arbete i någon familj under de närmaste månaderna. Svar till »Frisk och arbetsam». Djurås p. r.

Plats sökes af 16-årig, musikalisk flicka

att ge pianolektioner och något läsa med barn samt föröfrigt gå frun tillhanda. Svar afvaktas tacksamt till »Familjemedlem», Tranås p. r.

LEDIGA PLATSER.

Ordinarie

folkskollärarinnetjänsten

vid Ljungå-Alanässets folkskola i Hällesjö församling, Jämtlands län, sökes hos Hällesjö skolråd, adress Kälarne, före den 15 inst. november. Lön 150 utöfver den lagliga jämte 50 kronor för tjänstgöring såsom organist vid 6 årliga gudstjänster. Nybyggda skolhus. Underlag af småskola.

Hällesjö den 3 oktober 1913.

Skolrådets ordförande.

Tvänne lärare- (lärrarinne-) befattningar

vid fasta folkskolorna litt. E å Valstad och Sundsholm i Gladhammars församling, Kalmar län, äro till ansökning lediga före den 29 nästa oktober hos skolrådet under adress Västrum. Valstad nära järnvägstation, Sundsholm 7 km. därifrån. Vacker natur. Bostäder goda. Tillträde 1 januari eller 1 juli 1914.

Västrum i september 1913.

Skolrådets ordförande.

En seminarieutbildad lärrarinna

helst musikalisk och om möjligt äfven kunnig i kindergartenundervisning, erhåller plats som lärrarinna vid Södermanl. Läns uppfostringsanstalt för sinnesslöa. Anstalten är belägen cirka 7 kilometer från Strängnäs. Platsen skall tillträdas i början af januari 1914. Lönen utgår med 500 kr. pr år med 3 ålderstillägg å 100 kr. efter resp. 5, 10 och 15 års tjänstgöring. Dessutom bostad och fritt vivre samt delaktighet i pensionskassan, 3 mån. ömsesidig uppsägning. Ansökningar, ställda till »Styrelsen för sinnesslöanstalten», jämte betyg och rekommendationer, sändas till Föreståndarinnan före den 3 nov. adr. Skolan, Löt, Malmby.

Tvänne bättre flickor

om 30 år, allvarliga och barnkära, kunniga i alla i ett landthushåll förekommande göromål samt väfnad erhålla plats som medhjälparinnor vid småbruket Kumla Barnhem i Vestmanland instundande 1 nov. Årlig lön 240 kr. Svar med rekom. till Fru Carla Thelin, Svens-torp, adr. Tärna.

Kvinnlig kontorist,

med några års kontorsvana, hemmastadd i bokföring och maskinskrifning, kan erhålla plats, om ansökan och uppgift å referenser insändas till Dannemora Grufkontor, adr. Dannemora.

A. B. Nordiska Kompaniet.

Textilafdelningen Thyra Grafström Stockholm.

Permanent utställning af färdiga och påbörjade arbeten samt material. Råd vid inredning af våningar m. m.

Undervisning

i Italiensk spets- och annan konstsöm.

Ständigt på lager därtill hörande material:

Svensk, Fransk och Bömisk Spetstråd.

- - - Rikt urval af Spetsmönster. - - -

GYNNA ALLTID DAGNYS ANNONSÖRER!

17,840,000 kr. skola utlottas å 1893 års Stockholms Teater-premie-obligationer. Dragning den 1 Nov. och är högsta vinsten

15,000 kr.

För endast 1:50 kr.

erhålls kontrakt med ensam vinsträtt å en obligation; för kr. 5:- å fyra st. och för kr. 10:- å tio obligationer, portofritt. Dragningenslista gratis. Numren i detta ovanligt fördelaktiga lotteri äro starkt efterfrågade. Skynda på så Ni säkert hinna med. Beställningar insändas till **OBLIGATIONSKONTORET**, Stora Nygatan 19-27, Malmö.

Ud behof af

KNIFVAR

Tänk såväl på kvalitén som priset!
Ett stort sakkunnigt urval, finnes hos

46 DROTTNINGGATAN
Stockholms första Eskilstunabod.
Välsorterad lager af metallvaror.

För kapitalister, särskildt fruntimmer, har det länge varit ett önskningsmål att kunna öfverlämna vården af sina värdepapper och skötseln af sina affärer åt någon person eller institution, som med absolut säkerhet förenade punktlighet och noggrannhet i utförandet af det anförtrodda uppdraget äfvensom prisbillighet. En sådan institution är

Stockholms Enskilda Banks Notariatafdelning (Lilla Nygatan 27, expeditionstid 10-4),

som under garanti af Stockholms Enskilda Bank åtager sig vård och förvaltning af enskilda personers och kassors värdepapper.

Exempel 1. Om en person hos Notariatafdelningen deponerar obligationer, inkasserar Notariatafdelningen vid förfallotiderna kuponger och tillhandahåller deponenten influtna medel. Vidare efterser Notariatafdelningen utlottningar af obligationer och underrättar deponenten i god tid, ifall en denne tillhörig obligation blifvit utlottad, samt lämnar förslag till ny placering af det ledigblifna kapitalet.

Exempel 2. Om inteckningar deponeras hos Notariatafdelningen, underrättar Notariatafdelningen gäldenären därom att räntorna å in-teckningarna skola till afdelningen inbetalas; hvarefter de medel, som inflyta, till deponenten redovisas. Vidare tillser Notariatafdelningen, att in-teckningarna blifva i vederbörlig tid förnyade. Om en hos afdelningen deponerad in-teckning genom underlåten förnyelse skulle förfalla, ersätter Stockholms Enskilda Bank därigenom uppkommen skada.

Förvaringsavgift: 50 öre för år per 1,000 kronor af depositionens värde, dock ej under två kronor.

Aug. Magnussons

STOCKHOLM

Nyheter för Hösten och Vintern i

Ylle- & Sidentyger, Dräkt- & Ulstertyger

nu inkomna i större urval än någonsin.

Obs.! Profver och modeplanscher gratis och franco. Till hjälp för nöjaktig expediering af profverna torde ungefär angifvas önska-de kvalitéter och prislägen.

Våra **HÖST-** och **VINTERKATALOGER** nu utkomna:

N:o 1 på färdiga *Dräkter, Kappor, Klänningar, Blusar, Kjolar, Ulstrar etc.*

N:o 2 på *Linne och Trikävaror*

N:o 3 på *Sybehör och Garneringsartiklar* sändas gratis och franco.

Största urval i Sverige. Endast goda varor. Billiga priser. Etabl. 1860.

Skolor och Under-visningsanstalter

samt **Utbildningskurser** för olika yrken för kvinnor. Noggranna uppgifter härom fås i **Kvinnligt Yrkesregister 1913**, som erhållas i boklådorna samt å Yrkesregistrets expedition, Regeringsgatan 65. Pris 1 Kr. Porto till landsorten 20 öre.

Bertha Wiman.

Rösträttsbyrån.

Allm. Tel. 14729. **Lästmakaregatan 6, 1 tr.** Riks. Norr 600.

Öppen hvardagar 12-5 e. m. Månd. och torsd. äfven 7-8 e. m.

Namninsamlingsbyrån, **Lästmakaregatan 6, 3 tr.** är öppen hvardagar kl. 3-5 e. m.; Måndagar och onsdagar äfven 7-8 e. m. För anmälning af medhjälpare vid namninsamlingen till kvinnornas opinionsyttring Allm. Tel. 227 08.

Innehållsförteckning.

Dagens nummer innehåller:

Sigrid Blomberg — femtio år. Af *Sigrid Leijonhufvud*.

Från världens rösträttsfält. Af *Ellen Wester*.

Till Sveriges kvinnor!

Natalie Zahles Liv og Virksomhed. II. Af *Henriette Skram*.

Baltiska utställningen och kvinnorna. Ett utprop.

Notiser.

Föreningsmeddelanden.

Insänd litteratur.

Prenumeration å Dagny sker å närmaste postanstalt eller bokhandel.